

Vielä biologisesta eriarvoisuudesta

Jaakko Anhava

Professori Tatu Vanhanen jatkoi väittelyä Osmo Tammisaloon kanssa ihmisten eriarvoisuuden biologisesta perustasta (TT 8/01). Vanhanen myöntää Tammisaloon olevan ainakin osaksi oikeassa siinä, että muinaiset metsästäjä-keräilijäyhteisöt olivat (ja elinkeinorakenteeltaan vastaavanlaiset yhteisöt ovat yhä) tasa-arvoisempia kuin suuremmat yhteiskunnat. Mutta Vanhanen sivuuttaa sen olennaisen seikan, että ihmislajin koko geneettinen perimä on olennaisesti kehkeytynyt aikana, joka käsittää 99 prosenttia lajimme koko historiasta ja jona ei koko maapallolla muunlaisia yhteisöjä ollut kuin metsästäjä-keräilijöiden.

Jos yhteisökäyttäytymistämme todella merkittävästi määräisi geneettinen varustuksemme, meillä ei pitäisi edes olla valmiuksia elää suuremmissa ja monimutkaisemmissa yhteisöissä kuin metsästäjä-keräilijöiden. Ihmiskunnan valtaosa on kuitenkin jo tuhansia vuosia elänyt ja toiminut paljonkin suuremmissa sosiaalisissa yksiköissä, joten ihminen soveltuu elämään aivan erilaisissa oloissa kuin mihin geenit ovat lajimme ehtineet varustaa. On selvää, ettei niiden osuus voi olla kovin merkitsevä yhteisökäyttäytymisessämme. (Selvää niille, joille empiiriset seikat jotakin voivat osoittaa.)

Erityisesti eriarvoisuudesta puheen ollen: kaikissa metsästäjä-keräilijäin yhteisöissä suuremmissa ja monikerroksisemmissa yhteisöissä, niin agraarisissa luokka- ja sääty-yhteiskunnissa kuin nykymaailman teollistuneissa demokratioissakin, saati sitten diktatuureissa, yhteiskunnallinen eriarvoisuus - mistä se milloinkin johtuu - on paljon suurempi kuin metsästäjä-keräilijäyhteisöissä tavattu. Tämän on pakko johtua tekijöistä, jotka ovat tulleet mukaan kuvaan vasta sen jälkeen kun ihmiset ovat alkaneet elää suurissa yhteiskunnissa - siis sellaisissa, joita on maailmassa ollut niin vähän aikaa, etteivät ne ole ihmislajin geeniperimään ehtineet olennaisesti vaikuttaa.

Tatu Vanhasen (ja Yrjö Ahmavaaran) mukaan maiden ja kansojen taloudelliset ja tekniset kehityserot johtuvat geenipohjaisista älykkyyseroista. Tässä he viis veisaavat sekä biologisesta luonnonvalinnasta että kulttuurien suuresti historian aikana vaihdelleista asemista teknis-taloudellisen kehityksen asteikolla. Lisäksi he määrittelevät niin kansat kuin rodut täysin tarkoitushakuisesti vastaamaan nykymaailman poliittis-taloudellisia yksiköitä.

Näissä älykkyyssuokituksissa valkoiseen rotuun kelpaavat eurooppalaiset sekä Pohjois-Amerikan eurooppalaisperäiset asukkaat, mutta eivät Etelä-Amerikan (joita varten on tekaistu kategoria "latinot"), eivät liioin arabit, vaikka he eivät ole vähemmän valkoisia ja seemiläisiä kuin Vanhasen ja Ahmavaaran kultamitalikansa juutalaiset. Mongoliroduun ulkopuolelle on jätetty siihen vanhastaan luokitelluista sekä malaijit ja muut kaakkoisaasialaiset että intiaanit, jotta "mongolidit" saataisiin älykkyytsteissä vastaamaan kiinalaisten ja japanilaisten viimeaikaista taloudellista suorituskykyä. Ja niin edelleen.

Kirjoittaja on filosofian maisteri ja kielitieteilijä.

